

**PRIJEDLOG AMANDMANA
NA RJEŠENJA SADRŽANA U PRIJEDLOGU NOVOG ZAKONA O
JAVNIM NABAVKAMA BIH**

AMANDMAN I

Iza člana 13. Prijedloga Zakona o javnim nabavkama dodaju se novi članovi: 14. (Mjere za sprečavanje korupcije), 15. (Prijavljivanje korupcije) i 16. (Prijavljivanje sukoba interesa), koji glase:

Član 14. (Mjere za sprečavanje korupcije)

(1) Ugovorni organ dužan je da preduzme sve potrebne mjere u cilju sprečavanja korupcije u postupku javne nabavke.

(5) Agencija za javne nabavke je dužna da u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije sačini plan za borbu protiv korupcije u javnim nabavkama i dostavi ga Vijeću ministara na usvajanje.

Član 15. (Prijavljivanje korupcije)

(1) Lice zaposleno na poslovima javnih nabavki ili bilo koje drugo lice zaposleno kod ugovornog organa, kao i svako zainteresovano lice koje ima podatke o postojanju korupcije u javnim nabavkama, dužno je da o tome odmah obavijesti Agenciju, Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i nadležno tužilaštvo.

(2) Lice iz stava (1) ovog člana ne može dobiti otkaz ugovora o radu ili drugog ugovora o radnom angažovanju, odnosno ne može biti premješteno na drugo radno mjesto, zato što je, postupajući savjesno i u dobroj vjeri, prijavilo korupciju u javnim nabavkama, a ugovorni organ je dužan da pruži potpunu zaštitu tom licu.

(4) U slučaju povrede radnih i drugih osnovnih prava lica iz stava (1) ovog člana zbog prijavljivanja korupcije, to lice ima pravo na naknadu štete od ugovornog organa.

Član 16. (Prijavljivanje sukoba interesa)

(1) Svaki učesnik u postupku javne nabavke dužan je da obavijesti Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, ukoliko ima podatke o postojanju sukoba interesa iz člana 21. ovog Zakona.

(2) Na lice zaposleno kod ugovornog organa koje Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije prijavi postojanje sukoba interesa, shodno se primjenjuju odredbe člana 15. ovog Zakona.

Obrazloženje:

Zbog visoke podložnosti korupciji tokom svih faza procesa javnih nabavki, smatramo da bi uvođenje dodatnih odredbi sa naglaskom na sprečavanje korupcije djelovalo preventivno na sve učesnike procesa. Takođe, obzirom da još uvijek ne postoje jedinstveni propisi za čitavu BiH koji se odnose na zaštitu lica koja prijavljuju korupciju, smatramo da bi uvođenje predloženih odredbi ohrabrilu i stimulisalo borbu protiv korupcije u javnim nabavkama, ali i naglasilo potrebu dodatne zaštite prijavitelja korupcije. Posebno je bitno naglasiti ulogu Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), koja već ima određene nadležnosti u javnim nabavkama prema BiH Strategiji za borbu protiv korupcije 2009-2014 (uvođenje obaveznog deklariranja svih pravnih lica koja učestvuju u procedurama javne nabavke, pod prijetnjom isključenja, da se izjasne o svojim vezama sa javnom institucijom koja provodi proceduru javne nabavke, a koje mogu dovesti do sumnje u korupciju, kao i E-javna nabavka - Uvođenje mjera koje će omogućiti ponuđačima da učestvuju u procedurama nabavki putem interneta, što treba da garantuje jednak pristup svim akterima na tržištu u konkursnoj proceduri, kao i potrebnu transparentnost).

Takođe, posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju sukoba interesa u institucijama BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije je prenijet dio ovlaštenja za provođenje ovog Zakona na državnom nivou (direktor i dva zamjenika direktora Agencije ulaze u sastav nove parlamentarne Komisije za utvrđivanje sukoba interesa, a predviđeno je i formiranje Ureda ove Komisije pri Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, u čiji sastav bi ušlo osoblje koje je prethodno bilo angažovano na ovim poslovima u okviru Centralne Izborne komisije BiH). U tom smislu je naročito značajno integrisati predložene odredbe u Zakon o javnim nabavkama.

AMANDMAN II

Čl.16, stav (1) glasi:

(1)“Ako ugovorni organ podijeli predmet nabavke na lotove, onda svi lotovi moraju biti naznačeni u tenderskoj dokumentaciji na način da se ponuđačima može omogućiti da dostave ponude za jedan lot, ili više lotova, ili sve lotove.”

U članu 16, stav (1),iza riječi, „ponuđačima“, brišu se riječi „može omogućiti“ i dodaje se riječ „omogućuje“, ostali dio teksta se ne mijenja, pa će stav (1) glasiti:

(1) Ako ugovorni organ podijeli predmet nabavke na lotove, onda svi lotovi moraju biti naznačeni u tenderskoj dokumentaciji na način da se ponuđačima omogućuje da dostave ponude za jedan lot, ili više lotova, ili sve lotove.

Obrazloženje:

Prijedlogom ZJN BiH se vrši direktna diskriminacija ponuđača, jer se ne omogućuje svima i pod jednakim uslovima učešće u nabavkama za sve lotove.

Novopredloženo rešenje u potpunosti odražava princip pravedne i aktivne konkurencije, jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača, jer se njime u praktičnom smislu omogućava uspješno tržišno natjecanje. Intencija amandmanskog rješenja je da se omogući svim ponuđačima da ostvare učešće u predmetnoj nabavci u svim lotovima, što bi moralo biti od interesa i za sam ugovorni organ, jer se time stvara mogućnost za dobijanje raznovrsnijih ponuda, a time i bolji kvalitet ponuđenog za istu cijenu.

Pogledati i amandman IX sa obrazloženjem, za dodatnu argumentaciju.

AMANDMAN III

Čl.17, stav (2) glasi:

(2) „Ugovorni organ mora objaviti plan nabavki čija vrijednost je veća od vrijednosti utvrđenih u članu 14. stav (1) ovog zakona na svojoj web stranici, i to najkasnije u roku od 60 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana.“

U čl.17, stav (2) mijenja se i glasi:

(2) „Ugovorni organ obavezno objavljuje na Portalu javnih nabavki kompletan godišnji plan nabavki sa svim predmetnim nabavkama, izuzev direktnih sporazuma, i to najkasnije u roku od 30 dana od dana usvajanja budžeta, odnosno finansijskog plana. Ugovorni organ donosi godišnji plan nabavki koji sadrži sljedeće elemente:

- a **redni broj javne nabavke;**
- b **predmet javne nabavke;**
- c **iznos planiranih sredstava za javnu nabavku;**
- d **finansijski izvor sredstava;**
- e **procijenjenu vrijednost javne nabavke, na godišnjem nivou i ukupno;**
- f **vrstu postupka javne nabavke;**
- g **okvirni datum pokretanja postupka;**
- h **okvirni datum zaključenja ugovora;**
- i **okvirni datum realizacije ugovora.“**

U čl. 17. se dodaju i novi stavovi (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) koji glase:

(3) „Ugovorni organ u planu nabavki navodi da li će i koje postupke provoditi sa drugim ugovornim organima.

(4) U planu nabavke potrebno je navesti razloge i opravdanost svake predmetne nabavke i način na koji je utvrđena procijenjena vrijednost javne nabavke, kao i izuzeće od primjene ovog zakona.

(5) Agencija bliže uređuje formu i sadržaj plana nabavke, kao i izvještaja o izvršenju plana nabavki, podzakonskim aktom.

(6) Ugovorni organ može izmijeniti plan nabavke, uz obrazloženje koje objavljuje na Portalu javnih nabavki.

(7) Sredstva planirana za određenu javnu nabavku ne mogu se povećati za više od 10%, osim u nepredvidivim i hitnim slučajevima.

(8) Plan nabavki ugovorni organ dostavlja Agenciji u roku od deset dana od dana donošenja i objavljuje ga na Portalu javnih nabavki.

(9) Ugovorni organ je dužan da do 01. 03. tekuće godine izradi izvještaj o izvršenju plana nabavki za prethodnu godinu, koji se dostavlja Agenciji, objavljuje na web stranici ugovornog organa i Portalu javnih nabavki.

Postojeći stavovi pomjeraju se za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje:

U svim zakonima o javnim nabavkama u regionu i državama EU, godišnji planovi nabavki su obavezni i sadrže jasno i precizno razrađene gorenavedene ključne parametre. Dosadašnja desetogodišnja praksa neobaveznosti donošenja godišnjih planova nabavki i nerazrađenost konkretnih parametara imala je za posljedicu "ad hoc" provođenje predmetnih nabavki, sa uglavnom netransparentnim vrstama postupaka koji najčešće nisu bili primjereni predmetnoj nabavci. Konkretno, u 2012. godini putem pregovaračkih postupaka bez objave, zaključeni su ugovori u vrijednosti 49% od ukupnih sredstava predviđenih za javne nabavke u BiH. Nepraktikovanje utvrđivanja vrsta postupaka predmetnih nabavki, primjerenih visinama novčanih sredstava predviđenih za provođenje istih, kao i rokovima njihovog oglašavanja, odnosno provođenja, zaključivanja i realizacije potpisanih ugovora, presudno je uticalo da su u mnogim ugovornim organima pristupali provođenju predmetnih nabavki netransparentnim postupcima, o čemu kontinuirano svjedoče nalazi službi za reviziju javnog sektora na svim nivoima.

Istraživanja U.G. Tender ukazuju da neutvrđivanje realno planiranog iznosa sredstava za provođenje predmetnih nabavki dovodi ugovorne organe u situaciju da ne mogu uspješno izvršavati obaveze u više od 90% potpisanih ugovora po pitanju rokova plaćanja. Takođe, od 20% do 50% planiranih sredstava ostaje nerealizirano, što je još štetnija pojava po javna sredstva.

Napominjemo da je prema ZJN Republike Hrvatske ugovornom organu predviđena kazna u novčanom iznosu od 12.000,00 KM do 260.000,00 KM, ukoliko se godišnji plan nabavki ne objavi na Portalu javnih nabavki, kao i za provođenje predmetne nabavke koja nije sadržana u godišnjem planu, ili ukoliko se ne donese posebna odluka o nužnosti provođenja dodatne predmetne nabavke. Takođe, prema ZJN-u Republike Slovenije propisana je kazna od 10.000,00 KM do čak 700.000,00 KM, ukoliko ugovorni organ: dodijeli ugovor bez procedure i van plana javnih nabavki, ne ispoštuje rokove za objavu, definiše nezakonite kriterijume, umanjuje vrijednosti zbog izbjegavanja postupaka, sklopi ugovor različit od predloženih u tenderskoj dokumentaciji, ili pak zaključi ugovor sa ponuđačem koji ima negativne reference.

Očito, najdrastičnije kazne u zakonima susjednih zemalja odnose se upravo na nerazrađivanje elemenata godišnjeg plana nabavki i njihovo nedosljedno provođenje, na čemu se nedovoljno insistira u Prijedlogu novog ZJN, uprkos tome što je u pitanju postavljanje ključnog osnova za moguće uspješno provođenje javnih nabavki.

Objavljivanje planova nabavki i izvještaja o njihovom izvršenju na jedinstvenom Portalu javnih nabavki, omogućilo bi ne samo bolji pristup ponuđačima blagovremenim relevantnim informacijama i time veću konkurenciju, već i daleko veću transparentnost, pristup javnosti

relevantnim informacijama i omogućivanje mehanizama građanske kontrole. Ovo je naročito važno imajući u vidu veliki broj ugovornih organa u BiH i nedostatnost dosadašnjih mehanizama kontrole, o čemu kontinuirano govore Izvještaji Evropske komisije o napretku BiH. Dostavljanje planova nabavki i izvještaja o njihovom izvršenju Agenciji ne podrazumijeva da će Agencija vršiti stručnu kontrolu svakog pojedinačnog dostavljenog plana ili izvještaja o izvršenju, ali bi joj ove informacije svakako bile od koristi za izvršavanje obaveza predviđenih članom 92. stavom 3, tačke (e) i (f), naročito jer dosad značajan broj ugovornih organa nije dostavljao Agenciji sve informacije predviđene zakonom.

Predložena rješenja su preuzeta iz ZJN Republike Srbije, koji u mnogim segmentima ima još detaljnije i restriktivnije odredbe.

AMANDMAN IV

Čl. 18, stav (1) i stav (2) glase:

(1) „Ugovorni organ pokreće postupak javne nabavke donošenjem odluke ili rješenja u pisanom obliku koje obavezno sadrži:

a) zakonski osnov za provođenje postupka javne nabavke,

b) predmet javne nabavke,

c) procijenjenu vrijednost javne nabavke,

d) podatke o izvoru - načinu finansiranja,

e) vrstu postupka javne nabavke.“

(2) „U slučaju izuzeća od primjene iz člana 10. ovog zakona ili za dodjelu ugovora o nabavci usluga iz Aneksa II Dio B, ugovorni organ dužan je donijeti odluku koja, pored zakonskog osnova za izuzeće od primjene ovog zakona, sadrži osnovne elemente iz stava (1) tač. b), c) i d) ovog člana.“

Čl.18, stav (1), briše se.

U stavu (2) iza riječi „stava(1)“, brišu se slova „b)“, „c)“, „d)“ i dodaju se tačke „d)“, „e)“ i „f)“ iz novopredloženog stava (1).

U čl. 18 dodaju se novi stavovi, stav (1), (2), (3), (4), (5) koji glase:

(1) "Ugovorni organ može započeti postupak javne nabavke ako je nabavka predviđena u godišnjem planu nabavki, i to donošenjem odluke ili rješenja u pisanom obliku koje obavezno sadrži:

- a) naziv i adresu ugovornog organa;**
- b) redni broj javne nabavke za tekuću godinu;**
- c) zakonski osnov za provođenje postupka javne nabavke;**
- d) predmet javne nabavke;**
- e) procijenjenu vrijednost javne nabavke;**
- f) podatke o izvoru - načinu finansiranja;**
- g) vrstu postupka javne nabavke;**
- h) okvirne datume u kojima će se sprovesti pojedinačne faze postupka javne nabavke.**

(2) U slučaju primjene pregovaračkog postupka bez objave, odluka sadrži i osnovne podatke o kandidatima kojima će ugovorni organ uputiti poziv za podnošenje ponude i razloge za upućivanje poziva tim kandidatima.

(3) U slučaju nastanka nepredvidivog događaja i krajnje hitnosti, ugovorni organ može donijeti posebnu odluku o pokretanju postupka javne nabavke uz obaveznu objavu na web stranici ugovornog organa.

Postojeći stavovi se pomjeraju za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje :

Ovim čl. 18. se samo detaljnije razrađuje čl. 17, tako da se obrazloženje iz prethodnog amandmana na čl.17 u cijelosti odnosi i na čl.18.

AMANDMAN V

Čl. 28, stav (2) glasi:

(1) „Ugovorni organ objavljuje na svojoj web stranici informacije o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja o nabavci koju namjerava provoditi, na način da će tendersku dokumentaciju učiniti dostupnom za sve zainteresovane kandidate/ponuđače.“

U čl.28, stav (2) iza riječi „**stranici**“ dodaju se riječi „**i Portalu javnih nabavki**“, ostali dio teksta se ne mijenja, tako da konačno glasi:

(2) „Ugovorni organ objavljuje na svojoj web stranici i Portalu javnih nabavki informacije o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja o nabavci koju namjerava provoditi, na način da će tendersku dokumentaciju učiniti dostupnom za sve zainteresovane kandidate/ponuđače.“

Obrazloženje:

Smatramo da je povećanje transparentnosti sistema javnih nabavki u BiH, kao jednog od opštih načela ZJN BiH, neophodno. Obzirom da formulacija iz Prijedloga ZJN BiH ne predviđa objavljivanja na Portalu javnih nabavki, to će neminovno utjecati i na odsustvo konkurentnosti, jer nijedan ponuđač sigurno nije u mogućnosti da prati web stranice preko 3035 ugovornih organa, koliko ih je u BiH. U skladu sa rješenjima iz zemalja regije, smatramo veoma bitnim uvesti obavezu ugovornom organu na objavljivanje i na Portalu javnih nabavki.

AMANDMAN VI

Čl.28, stav (7) glasi:

(7) „Ugovorni organ može nakon izbora ponude objaviti dobrovoljno ex ante obavještenje o transparentnosti u kojem obrazlaže ispunjenje uslova utvrđenih ovim zakonom koji opravdavaju primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja i izražava svoju namjeru o zaključenju ugovora s najuspješnijim ponuđačem. Ako objavi dobrovoljno ex ante obavještenje o transparentnosti, ugovorni organ ne može potpisati ugovor o javnoj nabavci u roku 15 dana od dana objave obavještenja.“

Čl. 28, stav (7), briše se.

Čl. 28, novi stavovi (4), (6) i (7) glase:

(4) „Ugovor o javnoj nabavci roba, usluga i radova može se zaključiti provođenjem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, nakon što ugovorni organ, na osnovu pisanog zahtjeva Agenciji u kome navodi razloge za primjenu tog postupka i osnovne podatke o dobavljaču, od iste dobije mišljenje o osnovanosti primjene tog postupka.“

(5) Agencija je dužna da u roku od deset dana od dana prijema zahtjeva iz stava (4) ovog člana ispita postojanje osnova za sprovođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, a tokom ispitivanja može od ugovornog organa zahtijevati dodatne

informacije i podatke neophodne za utvrđivanje činjenica koje su od značaja za davanje mišljenja.

(6) Mišljenje iz stava (5) ovog člana Agencija za javne nabavke objavljuje na Portalu javnih nabavki.

(7) Ispitivanje postojanja osnova za provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja zadržava dalje aktivnosti ugovornog organa u postupku, osim u slučaju iz člana 21, stava (4) ovog Zakona i ako mišljenje nije dostavljeno, odnosno objavljeno u roku iz stava (5) ovog člana.

Postojeći stavovi pomjeraju se za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje:

Način na koji se pokušava obrazložiti transparentnost u provođenju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja je krajnje apsurdna, jer na osnovu dosadašnje prakse u BiH, gotovo da ne postoji vjerovatnoća da će ugovorni organ, nakon tajno provedenog postupka, „ex ante“ bilo koga obavještavati, dovodeći čak u pitanje mogućnost potpisivanja ugovora u roku od 15 dana.

Jedino pravilno rješenje za transparentnost opravdanog provođenja pregovaračkog postupka bez objave je ukoliko ugovorni organ zatraži pismeno mišljenje od Agencije za javne nabavke za provođenje konkretne predmetne nabavke pregovaračkim postupkom bez objave, obrazlažući to relevantnim dokazima o opravdanim razlozima za provođenje tog postupka i pružajući osnovne podatke o potencijalnim dobavljačima. Ovome u prilog ide i činjenica da je predviđen čitav niz novih zakonskih uslova za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, zbog čega bi pismeno mišljenje AJN osiguralo njihovu konzistentniju primjenu u praksi.

Svaki drugi pristup bi bio isuviše obavijen „velom tajni“ i neslučim mogućnostima dogovaranja oko visine utvrđivanja cijena, odnosno podložan mogućim zloupotrebama.

AMANDMAN VII

U čl.52. (Diskvalifikacija po osnovu sukoba interesa ili korupcije), stav (1), iza riječi Agenciju, dodaju se riječi „i Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije“, tako da izmijenjeni član 52, stav (1) glasi:

(1) U skladu sa važećim propisima u Bosni i Hercegovini, ugovorni organ dužan je odbiti zahtjev za učešće u postupku javne nabavke ili ponudu ukoliko je kandidat/ponuđač sadašnjem ili

bivšem zaposleniku ugovornog organa dao ili je spreman dati mito, u vidu novčanih sredstava ili u bilo kojem nenovčanom obliku, s ciljem ostvarivanja uticaja na radnju, odluku ili tok postupka javne nabavke. Ugovorni organ u pisanoj formi informiše ponuđača, Agenciju i Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije o odbijanju takvog zahtjeva ili ponude i o razlozima odbijanja.

Član 52, stavovi (3) i (4) brišu se i umjesto njih dodaju se novi stavovi (3), (4), (5), (6) i (7) koji glase:

(3) Sukob interesa u smislu ovog zakona postoji kada odnos predstavnika ugovornog organa i privrednog subjekta utiče ili može utjecati na nepristrasnost ugovornog organa pri donošenju odluke u postupku javne nabavke, odnosno ako predstavnik ugovornog organa ili sa njime povezana lica istovremeno:

- a) učestvuju u upravljanju tog poslovnog subjekta;
- b) posjeduju više od 1% udjela, akcija, odnosno drugih prava na osnovu kojih učestvuju u upravljanju, odnosno u kapitalu tog privrednog subjekta;
- c) su zaposleni, radno angažovani ili na drugi način poslovno povezani sa tim privrednim subjektom.

(4) Predstavnikom ugovornog organa smatra se:

a) rukovodilac ugovornog organa ili član upravnog ili nadzornog odbora,

b) ovlaštene predstavnici ugovornog organa ili druge osobe koje imaju uticaj na odlučivanje ugovornog organa u pojedinom postupku javne nabavke.

(5) Sukob interesa postoji i kada je predstavnik ugovornog organa u odnosu bilo kakve zavisnosti prema licima koja mogu da utiču na njegovu nepristrasnost pri donošenju odluke.

(6) Ugovorni organ ne može zaključiti ugovor o javnoj nabavci sa privrednim subjektom u slučaju postojanja sukoba interesa.

(7) Lice u odnosu na koje postoji sukob interesa, ne može biti podugovarač ponuđaču čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija, niti član grupe ponuđača čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija.

Ostali stavovi pomjeraju se naprijed.

Obrazloženje:

Obzirom da u Bosni i Hercegovini ne postoje međusobno usaglašeni propisi koji na jedinstven način tretiraju sukob interesa, kako u smislu obuhvatanja lica na koja se zakoni odnose, tako i definisanja samih situacija sukoba interesa, nespojivosti funkcija, zabranjenih aktivnosti, sankcija itd, smatramo da bi formulacija iz Prijedloga ZJN unijela konfuziju kod ugovornih organa, jer bi njihovom dosljednom primjenom onemogućila ravnopravan tretman i učešće ponuđača iz različitih dijelova BiH, čime bi se direktno narušilo načelo konkurencije. Takođe, obzirom da najnovija Direktiva o javnim nabavkama Evropske Unije iz januara 2014.g. u većoj mjeri apostrofira nužnost sprečavanja sukoba interesa u javnim nabavkama, mišljenja smo da bi ovako definisane odredbe stvorile koherentniji okvir za prevenciju sukoba interesa i korupcije u javnim nabavkama na teritoriji čitave BiH.

Na sličan način definišu se ovi pojmovi i u zakonima o javnim nabavkama zemalja regije (Hrvatska i Srbija).

AMANDMAN VIII

Čl. 55. stav (4) glasi:

(4)“Ugovorni organ za sve kandidate/ponuđače može odrediti jednaku novčanu naknadu koja se plaća za tendersku dokumentaciju. U tom slučaju, novčana naknada uključuje samo stvarne troškove za papir, ispis, umnožavanje, za nosač podataka, kao i naknadu mogućih poštanskih troškova.”...

U čl. 55, stav (4), prije riječi „**Ugovorni organ**“ ubacuje se rečenica „**Tenderska dokumentacija je besplatna.**“, ostali dio teksta se ne mijenja, tako da konačno glasi:

(4)“Tenderska dokumentacija je besplatna. Ugovorni organ za sve kandidate/ponuđače može odrediti jednaku novčanu naknadu koja se plaća za tendersku dokumentaciju. U tom slučaju, novčana naknada uključuje samo stvarne troškove za papir, ispis, umnožavanje, za nosač podataka, kao i naknadu mogućih poštanskih troškova.”

Obrazloženje:

Obzirom da niti jedan ZJN u Evropi ne poznaje praksu naplate tenderske dokumentacije, jer naplata tenderske dokumentacije značajno utiče na smanjenje konkurentnosti i omogućava ugovornom organu i zainteresovanim ponuđačima zloupotrebu postupka, predlažemo da se isto naglasi i u ZJN BiH. Napominjemo da desetogodišnja praksa primjene ZJN BiH pokazuje da ugovorni organi nisu praktikovali dosljednu primjenu traženja naknade samo za papir, ispis, umnožavanje, nosač podataka, što ne prelazi iznos 10,00 KM, već se naknada za tendersku dokumentaciju naplaćivala i po nekoliko stotina KM, što je ponuđače na godišnjem nivou nepotrebno koštalo i više od 800.000,00 KM (prema istraživanjima U.G. Tender za 2012.). Zato, u svrhu povećanja transparentnosti i konkurentnosti u postupcima javnih nabavki u BiH, predlažemo da tenderska dokumentacija bude besplatna.

AMANDMAN IX

Čl. 60, stav (2), stav (3), stav (4) glase:

(2) „U periodu važenja ponude, ugovorni organ može zahtijevati od ponuđača, u pisanoj formi, da produži period važenja do određenog roka. Svaki ponuđač ima pravo da odbije takav zahtjev, i u tom slučaju ne gubi pravo na povrat garancije za ozbiljnost ponude.“

(3) „Ukoliko ponuđač ne odgovori na pismeni zahtjev ugovornog organa u pogledu produženja perioda važenja ponude ili ne pristane da produži rok važenja ponude ili ne obezbijedi produženje garancije za ozbiljnost ponude, smatra se da je ponuđač odbio zahtjev ugovornog organa, te se njegova ponuda ne razmatra u daljem toku postupka.“

(4) „Ponuđač koji pristane da produži period važenja ponude, i o tome u pisanoj formi obavijesti ugovorni organ, produžava

period važenja ponude i dužan je obezbijediti produženje garancije za ozbiljnost ponude. U periodu produženja važenja ponude, ponuda se ne može mijenjati.“

U čl.60 stav (2), stav (3), i stav (4) se brišu.

Obrazloženje:

Nijedan ZJN u Evropi, niti u zemljama regije, ne poznaje mogućnost produžavanja roka za vađenje ponuda na predloženi način. Dosadašnja praksa ugovornih organa u slučajevima kada se ne izvrši izbor u roku vađenja ponude bila je pribjegavanje, bez bilo kakve posljedice, olakog i pravno ništavog obrazloženja poništavanja postupka, najčešće navodeći u odgovoru na zahtjev oštećenog ponuđača da niko od učesnika predmetne nabavke nije zainteresovan za produženje roka vađenja ponude. Nalazimo veoma opasnim ozakonjenje ovakve nedozvoljene prakse Prijedlogom ZJN BiH.

Suština za moguću manipulaciju se nalazi u spoznaji da nijedan ponuđač koji nije bio najbolje plasiran prilikom otvaranja ponuda, *neće nepotrebno trošiti novac za produženje bankovne garancije.*

Ne postoji nikakav razlog da ugovorni organ ne odredi po vlastitom nahođenju rok vađenja ponuda u tenderskoj dokumentaciji, *čak i duži od objektivno potrebnog, a sa ciljem izbjegavanja eventualnih manipulacija,* pa navedeno rješenje dodatnog roka od 7 dana treba obavezno izostaviti. Može se ići i korak dalje, kao npr. u ZJN Makedonije, i odgovornom licu u ugovornom organu utvrditi novčanu kaznu za prešaj, ukoliko u roku vađenja ponuda ne donese odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili poništenju postupka.

AMANDMAN X

Čl.66, stav (1) glasi:

(1)„Ukoliko ugovorni organ ocijeni da je ponuđena cijena neprirodno niska, pismeno će od ponuđača zahtijevati da

obrazloži ponuđenu cijenu. Ako ponuđač ugovornom organu ne ponudi osnovano obrazloženje, koje može između ostalog sadržavati i poređenje sa cijenama na tržištu, ugovorni organ će odbaciti ponudu.

Član 66, stav (1) mijenja se i glasi:

(1)"Ukoliko ugovorni organ, sam ili na zahtjev ponuđača, ocijeni da je ponuđena cijena neprirodno niska, pismeno će od ponuđača čija je ponuda najpovoljnija, zahtijevati da obrazloži ponuđenu cijenu. Ako ponuđač ugovornom organu ne ponudi osnovano obrazloženje koje, između ostalog, sadrži i poređenje sa cijenama na tržištu, ugovorni organ će odbaciti ponudu."

Obrazloženje:

Najčešća zloupotreba odredbi ZJN u brojnim javnim nabavkama odnosi se na manipulisanje ugovornih organa sa robnim stavkama. Praksa ukazuje na činjenicu da ugovorni organi odbijaju da vrše provjere neprirodno niskih cijena, navodeći da vrijednost ponude nije značajno niža u odnosu na druge, čime svjesno izbjegavaju sagledavanje realnosti visina pojedinačnih cijena za ponuđene artikle. U praksi javnih nabavki u BiH, mnogi ugovorni organi navode u robnoj specifikaciji robu koje uopšte neće nabavljati, ili bar ne u navedenim količinama, a sve sa ciljem da bi protežiranom ponuđaču omogućili da nudi neprirodno niske cijene, čak višestruko niže nego kod najpovoljnijeg uvoznika ili proizvođača u BiH. Navedena praksa je gotovo redovno prisutna kod većih predmetnih nabavki, i ukoliko se ne dijele na lotove.

Istraživanja U.G. Tender, ali i praksa malih i srednjih preduzeća kod mnogih ugovornih organa u BiH, ukazuju da u svim slučajevima u kojima ponuđač nudi neprirodno nisku cijenu, problem se završava neisporučivanjem roba ili pak isporučivanjem istih pod sličnim nazivom koji nije sadržan u robnoj specifikaciji i koja se isporučuje po znatno većim cijenama od tržišnih, a pogotovo od istovjetnih datih u ponudi.

Praksa Suda BiH po navedenom pitanju imala je za posljedicu poništavanje rešenja URŽ/KRŽ i nalaganje istom da u skladu sa odredbama ZUP-a uvijek prije donošenja odluke mora dosljedno provjeriti sve navode iz žalbe ponuđača. Isto tako, URŽ/KRŽ mora prekinuti praksu tolerisanja ponuđačima koji nude neprirodno nisku cijenu da pravdanje istih vrše zatamnjivanjem svih podataka na fiskalnom računu izdavača istog, izuzev naziva robe i cijene.

Iz svega navedenog, nalazimo veoma bitnim omogućavanje ponuđačima da prijavljuju neprirodno niske cijene, kao i obavezu ugovornog organa da na prijavu aktivno reaguje.

AMANDMAN XI

Čl. 68, stav (4), tačka d) glasi:

(4) „Ugovorni organ je dužan odbaciti zahtjev za učešće ili ponudu i u sljedećim slučajevima ako:

d) se ponuda odnosi na više lotova nego što je ugovorni organ dozvolio tenderskom dokumentacijom i obavještenjem o nabavci;

U čl.68, stav 4), tačka d), briše se.

Obrazloženje:

Ovakva formulacija u Prijedlogu ZJN BiH, jasno ograničava mogućnosti ponuđača za učešće za sve lotove, što predstavlja diskriminaciju i ograničava mogućnost sprovođenja uspješne tržišne konkurencije, i u koliziji je sa ustavnim principima proklamovanim u čl. 1 Ustava BiH, i opštim načelima ZJN BiH. Predloženo rješenje je i u suprotnosti sa čl. 1 Dopunskog protokola 12. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, čiji je BiH potpisnik.

Prema stavu SIGMA-e, datom u Mišljenju o amandmanima na nacrt Zakona o javnim nabavkama podnesenim Vijeću Ministara BiH od strane Ministarstva odbrane¹, ovakve odredbe iz Prijedloga ZJN su suviše striktne. Ukoliko ponuđač dostavi ponudu za više lotova nego što je to dozvoljeno tenderskom dokumentacijom, bolje rješenje bi, prema SIGMA-i, bilo da se odbije dio ponude za navedene lotove, a ne i čitava ponuda.

Intencija Direktiva EU o javnim nabavkama iz 2011. godine je, da u vrijeme ekonomske krize, natjera ugovorne organe da veće predmetne nabavke dijele obavezno na lotove, kako bi, pored ostalog omogućili većem broju ponuđača i iz redova malih i srednjih preduzeća da lakše opstanu i prežive u konkurenciji sa velikim korporacijama. U tom smislu smatramo prihvatljivim i stav Evropske komisije kojim se omogućuje ugovornom organu da dodijeli jedan od lotova ponuđaču koji nije bio najpovoljniji ni za jedan od lotova, i sugerišemo da navedeno rešenje nađe primjenu putem podzakonskog akta i u našoj praksi. Dakle, sva rješenja vezana za provođenje predmetnih nabavki putem podjela na lotove bi mogla biti ograničavajuća samo kod dodjele ugovora, ukoliko bi

---

¹ SIGMA, Opinion on the Amendments to Draft Public Procurement Law submitted to the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina by the Ministry of Defence, 29 September 2013

Vijeće/Savjet ministara BiH podzakonskim aktom, dalo tu mogućnost ugovornim organima.

AMANDMAN XII

Čl.70, stav (1) glasi:

(1) „Ugovorni organ donosi odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili odluku o poništenju postupka nabavke u roku koji je određen u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude, a najkasnije u roku od sedam dana od dana isteka važenja ponude, odnosno u produženom periodu roka važenja ponuda u skladu sa članom 60. stav (2) ovog zakona.“

U čl. 70 stav (1), iza riječi „**važenja ponude**“, brišu se riječi „**a najkasnije u roku od 7 dana od dana isteka važenja ponude, odnosno u produženom periodu roka važenja ponude u skladu sa članom 60 stav (2) ovog Zakona i umjesto zarez dodaje se tačka**“, tako da konačno glasi:

(1) „Ugovorni organ donosi odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili odluku o poništenju postupka nabavke u roku koji je određen u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude.

Obrazloženje:

Istovjetna problematika je obrazložena u AMANDMANU VII (čl.60).

Dosadašnja praksa donošenja odluka od strane ugovornog organa po isteku važenja ponuda služila je isključivo zloupotrebama, najčešće poništavanjima postupka, ukoliko protežirani ponuđač nije uspio da obezbijedi prolazak. Ostavljanje mogućnosti od 7 dana ima istovjetnu svrhu, jer nijedan ponuđač koji prilikom otvaranja ponuda nije prvoplasirani, neće imati nikakav interes da putem bankovne garancije ili neke druge vrste garancije produži valjanost ponude. Ne postoji nikakav razlog da ugovorni organ ne odredi po vlastitom nađenju rok važenja ponuda i isti predvidi tenderskom dokumentacijom, pa navedeno rješenje dodatnog roka od 7 dana treba obavezno izostaviti, a odgovornom licu u ugovornom organu utvrditi novčanu kaznu za prešaj ukoliko u navedenom roku ne donese odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili poništenju postupka.

AMANDMAN XIII

Čl.73, stav (1) glasi:

(1) „Ugovorni organ ne može zabraniti podugovaranje, ali može tražiti od kandidata/ponuđača da se izjasni da li namjerava dio ugovora podugovaranjem prenijeti na treće strane.“

U čl.73, stav (1) riječ „**može**“ briše se i umjesto nje se dodaju riječi „**je dužan**“, tako da novi čl.73, stav (1) glasi:

(1) Ugovorni organ ne može zabraniti podugovaranje, ali je dužan tražiti od kandidata/ponuđača da se izjasni da li namjerava dio ugovora podugovaranjem prenijeti na treće strane.

Iza stava (2) dodaje se novi stav (3), koji glasi:

(3) Dobavljač ne može da angažuje podizvođače koje nije naveo u ponudi.

Čl.73, stav (4) glasi:

(4) „Nakon što ugovorni organ odobri podugovaranje u skladu sa stavom (3) ovog člana, dobavljač kojem je dodijeljen ugovor je dužan prije početka realizacije podugovora dostaviti ugovornom organu podugovor zaključen sa podugovaračem, kao osnov za neposredno plaćanje podugovaraču, i koji kao obavezne elemente mora sadržavati sljedeće:

- a) robe, usluge ili radove koje će isporučiti, pružiti ili izvesti podugovarač,***
- b) predmet, količinu, vrijednost, mjesto i rok isporuke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova,***
- c) podatke o podugovaraču i to: naziv podugovarača, sjedište, JIB/IDB, broj transakcijskog računa i naziv banke kod koje se vodi.“***

U čl.73, stav (4) riječi „**Nakon što ugovorni organ odobri podugovaranje u skladu sa stavom (3) ovog člana, dobavljač kojem je dodijeljen ugovor je dužan prije početka realizacije podugovora dostaviti ugovornom organu podugovor zaključen sa podugovaračem, kao osnov za neposredno plaćanje podugovaraču, i**“ se mijenjaju riječima „**Prije potpisivanja ugovora između ugovornog organa i dobavljača, dobavljač je dužan ugovornom organu predočiti potpisane ugovore sa**

podizvođačima,“ostali dio teksta se ne mijenja, tako da konačno glasi:

(4)Prije potpisivanja ugovora između ugovornog organa i dobavljača, dobavljač je dužan ugovornom organu predložiti potpisane ugovore sa podizvođačima, koji kao obavezne elemente mora sadržavati sljedeće:

- d) robe, usluge ili radove koje će isporučiti, pružiti ili izvesti podugovarač,**
- e) predmet, količinu, vrijednost, mjesto i rok isporuke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova,**
- f) podatke o podugovaraču i to: naziv podugovarača, sjedište, JIB/IDB, broj transakcijskog računa i naziv banke kod koje se vodi.“**

Naredni stavovi se pomjeraju za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje:

Dosadašnja praksa, posebno kod izvođenja radova, prečesto je obilovala raznim zloupotrebama kako prilikom odabira najpovoljnijeg dobavljača, tako i pri realizaciji potpisanih ugovora.

U predloženom rješenju ostavlja se mogućnost da dobavljač može izvršavati znatno manju vrijednost ugovora od podizvođača, što ne poznaje ni jedan ZJN, niti u Evropi, niti u zemljama regije.

Isto tako, krajnje je neprimjereno i nezakonito da ugovorni organ vrši bilo kakve finansijske transakcije sa podizvođačima sa kojima nema potpisan ugovor, zaobilazeći i oslobađajući od odgovornosti i obaveza samog dobavljača sa kojim je potpisan ugovor. Rješenje po Prijedlogu ZJN BiH će neminovno otvoriti i širi prostor za razne malverzacije i nedozvoljene radnje, a na štetu javnih sredstava.

Imajući u vidu navedeno, smatramo da je naše predloženo rješenje vezano za podugovaraje primjerenije i sa aspekta antikoruptivnosti odredaba ZJN BiH.

AMANDMAN XIV

U čl.90. ispred riječi „**direktni**“ dodati oznaku „**stava (1)**“, i dodati novi stav (2) koji glasi:

(2) „Ukupna godišnja vrijednost svih nabavki putem direktnog sporazuma ne smije preći 10% ukupnog godišnjeg budžeta za nabavku ugovornog organa.“

Obrazloženje:

Dosadašnja praksa i prečeste zloupotrebe direktnih sporazuma od strane ugovornih organa, ukazuju na potrebu dodatnog i jačeg regulisanja ovog instituta. Naime, praksa pokazuje da je i do 35% ukupnih sredstava za nabavke trošeno primjenom ovog netransparentnog postupka, a u istraživanjima UG Tender registrovan je i slučaj od 386 direktnih sporazuma godišnje u samo jednom ugovornom organu, gdje je u više navrata nabavljana istovjetna roba, pa čak i ona koja se redovno godišnje nabavlja putem otvorenog postupka. Nepredviđanjem u Prijedlogu ZJN BiH limitirajućeg procenta od 10% vrijednosti ukupnih sredstava predviđenih za nabavke ovim postupkom ili nekog drugog (npr. 10% za ugovorne organe čiji je godišnji budžet javnih nabavki do 1 milion KM, 5% za ugovorne organe čiji je godišnji budžet javnih nabavki do 5 miliona KM, 1% za ugovorne organe čiji je godišnji budžet javnih nabavki preko 5 miliona KM) nalazimo krajnje neprimjerenim, jer se stvara mogućnost ugovornom organu da legalno i neograničeno troši sredstava primjenom ovog najnetransparentnijeg postupka.

Posebno napominjemo da je, zbog hijerarhije pravnih propisa, rješavanje navedenog problema neophodno regulisati Zakonom o javnim nabavkama BiH, a ne podzakonskim aktima, odnosno Pravilnikom o postupcima provođenja direktnog sporazuma.

AMANDMAN XV

Čl. 92, stav (3) glasi:

(3) „Uloga Agencije je da osigura pravilno provođenje ovog zakona. U ostvarivanju uloge Agencije, definišu se sljedeće nadležnosti:

a) priprema i izrada nacрта zakona, nacрта izmjena i dopuna zakona i pratećih podzakonskih akata, u svrhu osiguranja njihove djelotvornosti i svrsishodnosti;

b) unapređenje informisanosti ugovornih organa i ponuđača o propisima o javnim nabavkama i njihovim ciljevima, postupcima i metodama;

c) objavljivanje priručnika i uputstava, kao i izrada i ažuriranje standardnih obrazaca i modela u skladu s odredbama ovog zakona;

- d) pružanje tehničke pomoći i savjetodavnih mišljenja ugovornim organima i ponuđačima u vezi sa pravilnom primjenom ovog zakona i podzakonskih akata;**
- e) uspostavljanje sistema praćenja postupaka koje provode ugovorni organi za nabavku roba, usluga i radova, u cilju edukacije i otklanjanja uočenih nepravilnosti u pojedinačnim postupcima javnih nabavki;**
- f) prikupljanje podataka, vršenje analize i objava informacija u vezi sa postupcima javnih nabavki i dodjeljenim ugovorima o javnim nabavkama;**
- g) razvijanje i uspostava elektronskih informacionih sistema u oblasti javnih nabavki u Bosni i Hercegovini;**
- h) pokretanje, podržavanje i stvaranje pretpostavki za razvoj prakse elektronskih nabavki i komunikacija u području javnih nabavki;**
- i) organizovanje i održavanje obuka za ovlaštene predavače i službenike za javne nabavke, objavljivanje informacija u vezi sa obukama, te priprema priručnika i drugih pratećih materijala za profesionalni razvoj u području javnih nabavki u skladu sa podzakonskim aktom koje donosi Vijeće Ministara BiH;**
- j) praćenje rada ovlaštenih predavača i vođenje evidencije o akreditovanim predavačima iz oblasti javnih nabavki i službenicima za javne nabavke;**
- k) izrada godišnjih izvještaja za Vijeće ministara BiH.“**

U čl. 92, stav (3) iza tačke b) dodaje se nova tačka c), koja glasi :

c) „sačinjavanje i ažuriranje spiska svih ugovornih organa koji su obavezni provoditi javne nabavke.“

U čl. 92, stav (3) iza tačke c) dodaje se nova tačka d), koja glasi :

d) „izdavanje mišljenja o osnovanosti primjene pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja“

U čl. 92, stav (3) tačka e) mijenja se i glasi:

e) „uspostavljanje integrisanog sistema praćenja i kontrole zakonitosti oglašanih i provedenih postupaka predmetnih nabavki (monitoring), u odnosu na utvrđene u godišnjim planovima nabavki ugovornih organa, i poduzimanje pravovremenih mjera radi otklanjanja uočenih nepravilnosti.“

U čl. 92, stav (3), nakon tačke i), dodaje se nova tačka j), koja glasi:

j) „izdavanje certifikata službenicima za javne nabavke, kao i vođenje registra službenika za javne nabavke kojima su izdati certifikati“;

Naredne tačke se pomjeraju za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje:

Činjenica je da Agencija za javne nabavke nije praktikovala dosljedno provođenje Pravilnika o monitoringu postupaka javnih nabavki, što je za posljedicu imalo odsustvo odgovornosti ugovornih organa da donose realne godišnje planove nabavki sa svim primjerenim vrstama postupaka u odnosu na sredstva planirana za konkretne predmetne nabavke, kao i vrijeme njihovog pokretanja, zaključivanja i realizacije potpisanih ugovora. Takav pristup Agencije otvorio je prostor za razne zloupotrebe u ugovornim organima, posebno po pitanju zloupotreba vrsta postupaka, pribjegavanjem provođenja neprimjerenih i netransparentnih postupaka.

U prilogu manjkavog sistema javnih nabavki BiH išlo je i neuspostavljanje spiska svih ugovornih organa za deset godina primjene ZJN BiH, a time i do nemogućnosti uspostavljanja kontakata sa istima, što za posljedicu ima nagađanje visine ukupnih sredstava koja se godišnje realizuju putem javnih nabavki u BiH. Napominjemo da Agencija raspolaže sa nepotpunim spiskom od 1352 ugovorna organa od ukupno 3035, koliko ih je svojim istraživanjem otkrio U.G. Tender, zaključno sa 31.12.2013 godine

Pored nevršenja monitoringa, značajne slabosti Agencije su i na planu otežanog komuniciranja sa ugovornim organima i ponuđačima, jer obezbjeđuju mjesečnu komunikaciju sa strankama, izuzev pismenim obraćanjem, samo u vremenu od 1/3 ukupnog radnog vremena jednog zaposlenog, te ne dozvoljavajući zaposlenima da komuniciraju službeno sa strankama.

Smatramo da naša predložena rješenja jačaju ulogu, ali i odgovornost Agencije za javne nabavke BiH u adekvatnom sprovođenju ZJN BiH.

AMANDMAN XVI

Čl.93 stav (2), (4), (5), (7) glase:

(2) „URŽ sa sjedištem u Sarajevu broji šest članova. Članovi URŽ-a su predstavnici konstitutivnih naroda, i to po dva člana iz svakog konstitutivnog naroda, vodeći pri tome računa da su najmanje dva člana iz Republike Srpske, a četiri člana iz Federacije Bosne i Hercegovine.“

(3) „Tri člana URŽ-a, između kojih se bira predsjedavajući, moraju imati univerzitetsko obrazovanje pravnog smjera i položen pravosudni ispit. Ostala tri člana URŽ-a su stručnjaci sa visokom stručnom spremom u oblasti izvođenja radova, javnih nabavki, transporta ili strateškog poslovnog upravljanja.“

(4)“ URŽ će imati dvije filijale, sa sjedištima u Banja Luci i Mostaru. Filijale neće imati status pravnih lica. Filijale će imati pečate identične pečatu URŽ-a, koji će kao jedinu dopuštenu razliku sadržavati naziv i lokaciju filijale.”

(5)“ Filijale u Banja Luci i Mostaru imaju po pet članova, od kojih su tri člana iz reda priznatih stručnjaka upravnog prava i/ili upravnog postupka, a dva člana su stručnjaci u oblasti izvođenja radova, javnih nabavki, transporta i strateškog poslovnog upravljanja i biraju se putem javnog oglasa.”

(7) „Filijale URŽ-a u Banja Luci i Mostaru nadležne su za donošenje odluka po žalbama za vrijednosti nabavke do 800.000,00 KM. Nadležnost filijale određuje se prema sjedištu ugovornog organa.“

Čl.93 stavovi (2),(3),(4),(5),(7) brišu se.

Dodaju se novi stavovi (2), (3)koji glase:

(2) URŽ/KRŽ sa sjedištem u Sarajevu broji 9 članova, od kojih su najmanje 3 člana iz Republike Srpske, a 6 članova iz Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) Pet članova URŽ-a, između kojih se bira predsjedavajući, moraju imati univerzitetsko obrazovanje pravnog smjera i položen pravosudni ispit. Ostala četiri člana URŽ-a su stručnjaci sa visokom stručnom spremom u oblasti izvođenja radova, javnih nabavki, transporta ili strateškog poslovnog upravljanja

Naredni stavovi se pomjeraju za jedno mjesto naprijed.

Obrazloženje:

Posljednja izmjena i dopuna aktuelnog ZJN BiH, kojom se formiraju dvije ispostave URŽ/KRŽ, bez odgovarajuće logističke pripreme, onemogućilo je dosljedno,uspješno i efikasno funkcionisanje istih, a time i ostvarivanje uspješne pravne zaštite ponuđača u BiH, još od 18.11.2013. godine, što je nedopustivo. Podvlačimo da je trenutno spriječeno rješavanje žalbi koje dolaze sa prostora čiju nadležnost pokrivaju ispostave Banja Luka i Mostar, i neizvjestan je vremenski okvir njihovog rješavanja. Obzirom da

se radi o potpuno novim rješenjima, postavlja se i pitanje mogućnosti odgovornog izvršavanja obaveza URŽ/KRŽ po pitanju zakonitog postupanja kod rješavanja žalbi, što bi dodatno ugrožavalo efikasno funkcionisanje pravne zaštite. Zadržavanjem drugostepenog kontrolnog organa na recentnoj lokaciji, i povećanje broja njegovih članova, mogla bi se znatno uspješnije obezbijediti jednoobrazna praksa u postupanju, kao i efikasnije provođenje žalbenih postupaka. Istovremeno, imali bi pravovremenije i adekvatnije sankcionisanje prekšilaca odredbi zakona, kako ugovornih organa i ponuđača, tako i odgovornih lica u istima, što je presudno za obezbjeđivanje većeg nivoa odgovornosti učesnika u javnim nabavkama, ali i racionalnije trošenje javnih sredstava.

Zapošljavanjem u URŽ/KRŽ primjerenog broja od 9, umjesto 16 predloženih eksperata, i odustajanjem odformiranja dvije nove ispostave/filijale, obezbijedilo bi se efikasnije i jednostavnije postupanje kontrolnog organa, kao i godišnja ušteda od gotovo dva miliona KM, što je svakako i ekonomski opravdano. Poređenja radi, istovjetni organi u zemljama regije u svom sastavu imaju 6 članova (Republika Srbija), 5 članova (Republika Hrvatska), 5 članova (Crna gora), 5 članova (Republika Slovenija).

AMANDMAN XVII

Čl.108, stav (1) glasi:

(1) "Žalitelj je obavezan da plati naknadu za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od:

a) 500,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke do 50.000,00 KM;

b) 800,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke od 50.000,00 KM do 80.000,00 KM;

c) 2.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke od 80.000,00 KM do 250.000,00 KM;

d) 5.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke od 250.000,00 KM do 400.000,00 KM;

e) 8.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke od 400.000,00 KM do 800.000,00 KM;

f) 12.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke od 800.000,00 KM do 9.000.000,00 KM;

g) 25.000,00 KM kada je vrijednost nabavke jednaka ili veća od 9.000.000,00 KM. "

U čl.108, stav (1) se mijenja i glasi:

(1) Žalitelj je obavezan platiti naknadu za pokretanje žalbenog postupka u iznosu, odnosno procentu od:

- a) **500,00 KM za male nabavke procijenjene vrijednosti za robe i usluge do 50.000,00 KM i radove do 80.000,00 KM;**
- b) **1.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke do 300.000,00 KM;**
- c) **1.500,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke do 800.000,00 KM;**
- d) **3.000,00 KM za procijenjenu vrijednost nabavke do 2.000.000,00 KM;**
- e) **0,15% za procijenjene vrijednosti nabavke preko 2.000.000,00 KM.**

Obrazloženje:

Posljednja izmjena i dopuna aktuelnog ZJN BiH i usvajanje enormno visokih administrativnih taksi za podnosiocce žalbi URŽ/KRŽ-u, koje su neuporedivo najveće u Evropi i u odnosu na ranije su povećane od 25 do 250 puta, svakako će negativno uticati na uspješno provođenje pravne zaštite, a time i borbe protiv korupcije u javnim nabavkama BiH.

Napominjemo da su takse za podnošenje žalbi u većini zemalja bivše Jugoslavije od dva do pet puta niže (najniža je u Makedoniji - 200,00 KM). Takođe, kazne u BiH se kreću u rasponu od 200 do 15.000 KM, a takse od 500 do 25.000 KM, što ima za posljedicu da su takse više nego dvostruko veće od kazni, što bi moglo poslati opasnu poruku građanima da je namjera predlagača Zakona upravo suprotna od očekivane, a to je sprečavanje neregularnosti i korupcije u javnim nabavkama (u Srbiji su kazne od 1.000 do 30.000 KM, a takse od 660 do 1.300, odnosno 0,1%, što govori da su kazne veće od taksi od 2 do 10 puta).

Obrazloženje Prijedloga ZJN BiH, da prečesta neosnovana žaljenja pojedinih ponuđača imaju za cilj da produže saradnju sa ugovornim organima čineći provođenje predmetne nabavke neefikasnim, svakako je neosnovano, ako se ima u vidu da je čak 65% dosadašnjih žalbi upućenih URŽ/KRŽ-u bilo opravdano. Takođe, nesvršishodno je ovoliko povećanje taksi za žalbe imajući u vidu već predloženo povećanje broja članova URŽ, što će dovesti do njihovog rasterećenja. Međutim, mora se uzeti u obzir neprimjeren metod rada URŽ/KRŽ-a, koji je do sredine prošle godine praktikovao da ne donosi konačna rešenja po žalbama, omogućavajući da po istoj predmetnoj nabavci bude izjavljivano više i od 5 žalbi, što nije praksa u drugim zemljama, i što je nerealno uvećavalo broj žalbi po istim predmetnim nabavkama. Takođe, činjenica je da je čak 25% rješenja

donesenih od strane URŽ/KRŽ-a bilo posljedica preglasavanja članova vijeća, što je posebno uticalo na kvalitet donesenih rješenja, zbog čega se izbjegava da se ista objavljuju na Portalu javnih nabavki.

Imajući u vidu i dosadašnju neprimjerenu praksu ugovornih organa da odugovlače sa plaćanjem žalbenih troškova, uključujući i taksu koja se dodjeljuje rješenjem KRŽ-a, i to po nekoliko mjeseci čak i godina, ostaje otvoreno pitanje mogućnosti brzog povrata izuzetno visokih taksi koje bi mnogi ponuđači plaćali i u iznosima od po nekoliko desetina, pa i stotina hiljada KM.

Stoga bi bilo veoma uputno da se podzakonskim aktom pokuša regulisati i efikasan povrat administrativnih taksi za žalbe, kao što je to na primjer praksa u ZJN-u Crne Gore, u kome je predviđeno da se uplaćena taksa zadržava do konačnog rješenja nadležnog organa.

Predloženo zadržavanje enormno visokih taksi neminovno bi onemogućilo uspješnu pravnu zaštitu, a time i uspješnu borbu protiv korupcije u javnim nabavkama, jer se putem enormne visine taksi ponuđači koji imaju pravo na pravedno i pošteno tržišno natjecanje, ali i oni koji se bore protiv korupcije, faktički kažnjavaju i trajno destimulišu.

Još jednom podvlačimo da je trenutno spriječeno rješavanje žalbi koje dolaze sa prostora čiju nadležnost pokrivaju ispostave Banja Luka i Mostar, i neizvjestan je vremenski okvir njihovog rješavanja.

Ovakvo rješenje je protivno i članu 2. Ustava BiH koji se poziva na shodnu primjenu Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, koja u članu 13. predviđa pravo na pristup djelotvornom pravnom lijeku.

Smatramo da je naše rješenje mnogo primjerenije i stvarnoj situaciji u BiH, kao i već uspostavljenom sistemu javnih nabavki.

AMANDMAN XVIII

Čl.116, stav (1) glasi:

(1) "URŽ podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje, kada utvrdi da je bilo povreda postupka javne nabavke koje predstavljaju prekršaj u smislu odredbi ovog zakona. U slučajevima kada nije bilo postupka po žalbi, Agencija podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje, kada utvrdi povrede ovog zakona koje su u njenoj nadležnosti."

U čl.116, stav (1), iza riječi „kada“ dodaju se riječi **“sam ili na osnovu prispjele žalbe ponuđača ili po saznanju od strane nadležnih službi revizije, drugih organa i pojedinaca“**, ostali dio teksta se ne mijenja, tako da konačno glasi:

(1) "URŽ/KRŽ podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje kada sam ili na osnovu prispjele žalbe ponuđača ili po saznanju od strane nadležnih službi revizije, drugih organa i pojedinaca utvrdi da je bilo povreda postupka javne nabavke koje

predstavljaju prekršaj u smislu odredbi ovog zakona. U slučajevima kada nije bilo postupka po žalbi, Agencija podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje, kada utvrdi povrede ovog zakona koje su u njenoj nadležnosti.”

Obrazloženje:

Obzirom da se KRŽ/URŽ ukida obaveza iz aktuelnog ZJN-a izricanja mjera odgovornosti za odgovorno lice u ugovornom organu koji ne poštuje odredbe člana 1. ZJN-a i obeštećavanja ponuđača u skladu sa članom 52, a imajući u vidu značajno kadrovsko jačanje, stvorena je bitna osnova da se u narednom periodu pokuša iznaći rješenje da se u okviru ovog organa izriču i prekršajne mjere u prvom stepenu, dijeljenjem službe u dva odjeljenja, jedno za utvrđivanje i pokretanje prekršajnog postupka, a drugo za izricanje mjera kao što je to u ZJN-u Srbije. Takvim pristupom obezbijedio bi se značajno viši nivo odgovornosti svih učesnika u javnim nabavkama, prije svega iz razloga pravovremenog izricanja primjerenih kaznenih mjera, kako ugovornim organima i ponuđačima, tako i odgovornim licima u istima. U prilog tome svakako ide prebukiranost sudova za prekršaje komunalnim, saobraćajnim i drugim prijavama, kao i činjenica da je za proteklih devet godina ovaj kontrolni organ podnio samo jednu prekršajnu prijavu, što umnogome ukazuje da će nivo odgovornosti u narednom periodu biti još manji.

AMANDMAN XIX

Čl. 116, stav (2) glasi:

(2)“ Novčanom kaznom od 1.500,00 do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ugovorni organ:

- a) ako nabavi robu, radove ili usluge bez provođenja postupaka javne nabavke propisanih ovim zakonom, osim u slučajevima kada to zakon dopušta;***
- b) ako dodijeli ugovor suprotno načelu jednakosti ponuđača;***
- c) ako ne zaštiti podatke koje mu proslijedi privredni subjekt, označivši ih kao povjerljive;***
- d) ako se ne pridržava uslova i načina javne nabavke prema procijenjenim vrijednostima i dijeli vrijednost nabavke s namjerom izbjegavanja primjene propisanog postupka nabavke;***
- e) ako započne postupak javne nabavke prije nego što se ispune predviđeni uslovi;***
- f) ako primijeni pregovarački postupak bez objave obavještenja suprotno odredbama čl. 21., 22., 23., 24. i 28. ovog zakona;***
- g) ako ne stavi na raspolaganje tendersku dokumentaciju svim privrednim subjektima koji su je tražili, u skladu sa***

obavještenjem o javnoj nabavci, odnosno ne omogućí uvid u istu;

h) ako ne poštuje rokove za prijem zahtjeva za učešće i ponuda;

i) ako pri pripremi tehničke specifikacije ne poštuje vazeće tehničke standarde, propise ili norme;

j) ako ne dostavi odluke za koje je ovim zakonom propisana obaveza dostavljanja ponuđačima u postupku javne nabavke;

k) ako ne dovrši postupak javne nabavke zaključivanjem ugovora o javnoj nabavci ili odlukom o poništenju;

l) ako zaključi ugovor o javnoj nabavci koji nije u skladu s odabranom ponudom i uslovima određenima u tenderskoj dokumentaciji;

m) ako ne čuva dokumentaciju o javnoj nabavci;

n) ako ustupi postupak nabavke ili za provedbu nabavke ovlasti treću osobu ili osobu koja nije ugovorni organ u smislu ovoga zakona da bi na taj način izbjegao njegovu primjenu;

o) ako na zahtjev URŽ-a ne dostavi traženu dokumentaciju ili onemogućí uvid u dokumentaciju;

p) ako ne izvrši rješenje URŽ-a;

r) ako predmet ugovora, konkursne uslove, tehničke specifikacije ili druge elemente javnog poziva prilagodi konkretnom ponuđaču, ili ako dodijeli ugovor ponuđaču koji je učestvovao u pripremi konkursne dokumentacije ili nekog njenog dijela, a nije u postupku dokazao da nije bio u povoljnijem položaju;

s) ako ne dostavi izvještaj o dodijeljenom ugovoru;

t) ako ne donese plan nabavki i ne objavi ga na web stranici ugovornog organa;

u) ako nema uposlenog certificiranog službenika za javne nabavke ili istom onemogućí sticanje ili obnovu certifikata za javne nabavke, u skladu sa podzakonskim aktom. „

U čl.116, stav (2) iza tačke d) dodati novu tačku koja glasi:

e) ako na Portalu javnih nabavki ne objavi provođenje postupka u vrijednosti većoj od 6.000,00 KM; (čl.36)

U čl.116, stav (2) iza tačke g) dodati novu tačku koja glasi:

h) ako na zahtjev ponuđača ne dostavi odgovor za pojašnjenje tenderske dokumentacije; (čl.56)

U čl.116, stav (2) iza tačke (h) dodati novu tačku koja glasi:

k) ako ugovorni organ onemogućí uvid ponuđaču u ponudu najpovoljnijeg ponuđača, po donesenoj odluci o izboru najpovoljnijeg ponuđača, u roku od 2 dana od dana prijema zahtjeva; (čl.11)

U čl. 116, stav (2) iza tačke k) dodati novu tačku koja glasi:

l) ako na zahtjev ponuđača ne izvrši provjeru neprirodno niske cijene; (čl.66)

U čl. 116, stav (2) iza tačke l) dodati novu tačku m) koja glasi:

m) ako zaključi ugovor o javnoj nabavci u slučaju postojanja elemenata korupcije ili sukoba interesa. (čl.52)

U čl. 116, stav (2) tačka (t) mijenja se i glasi:

t) ako ne donese i ne dostavi cjelovit godišnji plan javnih nabavki, izvještaj o izvršenju plana nabavki, ako ne poštuje pravila o sačinjavanju plana nabavki i ako iste ne objavi na svojoj stranici i Portalu javnih nabavki; (čl.17)

U čl.116, stav (2) iza tačke o) dodati novu tačku koja glasi:

p) ako ponuđaču ne dostavi tendersku dokumentaciju na njegov zahtjev; (čl.55)

U čl.116, stav (2) iza tačke p) dodati novu tačku koja glasi:

r) ako ugovorni organ ne donese odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili poništenju postupka do isteka roka važenja ponuda. (čl.70)

Naredne tačke poslije predloženih izmjena se pomjeraju za jedno mjesto naprijed.

Čl.116, stav (2), stav (3),stav(4), stav (5) glase:

(2) „Novčanom kaznom od 1.500,00 do 15.000,00 KM kažnjava se ugovorni organ za prekršaj iz stava (2) ovoga člana.”

(3) „Novčanom kaznom od 300,00 do 3.000,00 KM kaznit će se odgovorna osoba u ugovornom organu za prekršaj iz stava (2) ovog člana”.

(4) „Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ponuđač ako je dao netačne podatke u dokumentima kojima dokazuje ličnu, poslovnu, finansijsku, tehničku i profesionalnu sposobnost.”

(5) „Novčanom kaznom od 200,00 do 2.000,00 KM kaznit će se i odgovorna osoba ponuđača za prekršaj iz stava (4) ovog člana”;

U čl 116, stav (2) se mijenja i glasi:

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 KM kažnjava se ugovorni organ za prekršaj iz stava (2) ovoga člana.

U čl.116, stavu (3) se mijenja i glasi:

(3) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 25.000,00 KM kaznit će se odgovorna osoba u ugovornom organu za prekršaj iz stava (2) ovog člana.

U čl.116, stav (4) se mijenja i glasi:

(4) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ponuđač:

(a) ako je dao netačne podatke u dokumentima kojima dokazuje ličnu, poslovnu, finansijsku, tehničku i profesionalnu sposobnost, (b) ako nije opravdao datu neprirodno nisku cijenu u ponudi, (b) ako zaključi ugovor o javnoj nabavci u slučaju postojanja elemenata korupcije ili sukoba interesa. (čl.52)

U čl.116, stav (5) mijenja se i glasi:

(5) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se i odgovorna osoba ponuđača za prekršaj iz stava (4) ovog člana.

U čl.116, stav (6) briše se.

Obrazloženje:

Prijedlog ZJN BiH predviđa novčane kazne za odgovorno lice u ugovornom organu koje su niže nego aktuelnom ZJN (kazna u postojećem ZJN do 4.000,00 KM za odgovorno lice je smanjena na iznos od 300,00 do 3000,00KM), što sigurno nije u funkciji podizanja nivoa odgovornosti, a na čemu insistiraju i Direktive EU o javnim nabavkama koje ukazuju na potrebu primjene „razmjernijih, efikasnijih i zastrašujućih kazni“ za sve nepoštivaoce odredbi zakona, već korak nazad.

Pored toga, TI BiH smatra da bi odgovorna lica u ugovornim organima trebala da snose veće konsekvence od onih predloženih za ugovorne organe, jer kažnjavanje samih ugovornih organa u konačnici pada na teret građana, poreskih obveznika, dok su odgovorna lica upravo ta koja u konačnici ostvaruju protivpravnu korist.

Prilikom izrade našeg prijedloga visina novčanih kazni, rukovodili smo se dosadašnjom praksom i ZJN u susjednim zemljama, a koje se kreću u rasponu za ugovorne organe od 2.000,00 do 700.000,00 KM, za odgovorna lica u ugovornom organu od 2.000,00 do 27.000,00 KM, za ponuđače od 1.000,00 do 20.000,00 KM, za odgovorna lica u ponuđaču od 200,00KM do 20.000KM, s tim da samo u ZJN Republike Hrvatske odgovornost za ponuđače i odgovorna lica nije predviđena. Značajnije podizanje nivoa kaznenih mjera bez sumnje bi dovelo do povećanja odgovornosti svih učesnika u javnim nabavkama, što bi u krajnjoj instanci bio značajan doprinos zaštiti javnog interesa kada je u pitanju racionalno trošenje sredstava u javnim nabavkama. Deset godina primjene ZJN BiH i brojni ustanovljeni problemi u praksi, govore u prilog potrebe prelaska sa

preventivnih na kaznene mjere, odnosno pooštavanje kaznenih mjera u ZJN BiH.

AMANDMAN XX

U čl.125, stav (1), iza riječi BiH, dodaju se riječi **osim odredbi čl.29, čl. 30, čl. 31, koje stupaju na snagu na dan prijema BiH u punopravno članstvo u Evropsku uniju.**

Obrazloženje:

Dosljednim poštovanjem Direktiva EU o javnim nabavkama uvodi se novi postupak - takmičarski dijalog. Zbog nedovoljnog iskustva u primjeni istog u zemljama EU, njegovu primjenu bi trebalo odgoditi do ulaska BiH u EU.